Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΌΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 15ης Ιουλίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Άρθρο 7, σημείο 2 – Δικαιοδοσία ως προς τις ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας – Τόπος επέλευσης της ζημίας – Σύμπραξη η οποία κηρύχθηκε αντίθετη προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο – Καθορισμός της διεθνούς δικαιοδοσίας και της κατά τόπον αρμοδιότητας – Συγκέντρωση δικαιοδοσιών υπέρ εξειδικευμένου δικαστηρίου»

Στην υπόθεση C-30/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Juzgado de lo Mercantil n.º 2 de Madrid (δικαστήριο εμπορικών διαφορών αριθ. 2 της Μαδρίτης, Ισπανία) με απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Ιανουαρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

RH

κατά

AB Volvo,

Volvo Group Trucks Central Europe GmbH,

Volvo Lastvagnar AB,

Volvo Group España SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (εισηγητή) και N. Jääskinen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Richard de la Tour

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB και Volvo Group España SA, εκπροσωπούμενες από τους R. Murillo Tapia και N. Gómez Bernardo, abogados,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την S. Centeno Huerta και τον J. Rodríguez de la Rúa Puig,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A.-L. Desjonquères, N. Vincent και A. Daniel,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Bulterman και τον J. Langer,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Heller και τον C. Urraca Caviedes,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 22ας Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της RH και, αφετέρου, των AB Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe GmbH, Volvo Lastvagnar AB και Volvo Group España SA, σχετικά με την καταβολή αποζημίωσης για τη ζημία που υπέστη η RH λόγω αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών που εφήρμοσαν οι εναγόμενες εταιρίες της κύριας δίκης, στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ).

Το νομικό πλαίσιο

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 15, 16 και 34 του κανονισμού 1215/2012 έχουν ως εξής:

«(15) Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας θα πρέπει να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό προβλεψιμότητας και να βασίζονται στην αρχή της γενικής δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου. Η δωσιδικία αυτή θα πρέπει να ισχύει πάντοτε, εκτός από μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου το επίδικο αντικείμενο ή η αυτονομία των διαδίκων δικαιολογεί άλλο συνδετικό στοιχείο. Η κατοικία των νομικών προσώπων πρέπει να καθορίζεται αυτοτελώς ώστε να αυξάνεται η διαφάνεια των κοινών κανόνων και να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

(16) Η δωσιδικία της κατοικίας του εναγομένου πρέπει να συμπληρωθεί από εναλλακτικές δωσιδικίες που θα ισχύουν λόγω του στενού συνδέσμου μεταξύ του δικαστηρίου και της διαφοράς ή για την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Η ύπαρξη στενού συνδέσμου θα πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου και να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ο εναγόμενος να ενάγεται ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους το οποίο δεν μπορούσε ευλόγως να προβλέψει. Αυτό το στοιχείο είναι σημαντικό, ιδίως σε διαφορές που αφορούν εξωσυμβατικές υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από παραβιάσεις της ιδιωτικότητας και του δικαιώματος της προσωπικότητας, περιλαμβανομένης της δυσφήμισης.

[…]

(34) Θα πρέπει να διασφαλισθεί η συνέχεια μεταξύ της σύμβασης [της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1972, L 299, σ. 32)], του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1),] και του παρόντος κανονισμού, και γι' αυτό το σκοπό θα πρέπει να προβλεφθούν μεταβατικές διατάξεις. Η ίδια ανάγκη συνέχειας ισχύει και όσον αφορά την ερμηνεία των διατάξεων από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης της σύμβασης [του 1968] και των κανονισμών που την αντικατέστησαν.»

4 Το κεφάλαιο ΙΙ του κανονισμού 1215/2012, το οποίο φέρει τον τίτλο «Διεθνής δικαιοδοσία», περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το τμήμα 1, με τίτλο «Γενικές διατάξεις», και το τμήμα 2, με τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες». Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 1, ορίζει τα κάτωθι:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

5 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, το οποίο επίσης περιλαμβάνεται στο εν λόγω τμήμα 1, προβλέπει τα εξής:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους σε κράτος μέλος μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

6 Το άρθρο 7 του κανονισμού 1215/2012, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου ΙΙ του κανονισμού αυτού, έχει ως εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·

[…]

2) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[…].»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

7 Η RH είναι επιχείρηση με έδρα στην Κόρδοβα (Ισπανία), όπου αγόρασε, μεταξύ των ετών 2004 και 2009, πέντε φορτηγά οχήματα από αντιπρόσωπο της Volvo Group España. Το πρώτο από τα φορτηγά αυτά εξαγοράστηκε από την RH, το 2008, κατόπιν σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης.

8 Στις 19 Ιουλίου 2016, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2016) 4673 τελικό σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 101 [ΣΛΕΕ] και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση AT.39824 – Φορτηγά) (ΕΕ 2017, C 108, σ. 6, στο εξής: απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016).

9 Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη σύμπραξης στην οποία συμμετείχαν 15 διεθνείς κατασκευαστές φορτηγών, μεταξύ των οποίων και οι Volvo, Volvo Group Trucks Central Europe και Volvo Lastvagnar, όσον αφορά δύο κατηγορίες προϊόντων, και συγκεκριμένα τα φορτηγά βάρους μεταξύ 6 και 16 τόνων και τα φορτηγά βάρους άνω των 16 τόνων, ανεξαρτήτως του εάν επρόκειτο για άκαμπτα φορτηγά ή για ρυμουλκά.

10 Η Επιτροπή έκρινε ότι η παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ αφορούσε το σύνολο του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και ότι διήρκεσε από τις 17 Ιανουαρίου 1997 έως τις 18 Ιανουαρίου 2011. Κατά συνέπεια, επέβαλε πρόστιμα σε όλες τις μετέχουσες οντότητες, εξαιρουμένης μίας στην οποία δεν επιβλήθηκε πρόστιμο κατόπιν διαδικασίας επιείκειας.

11 Η RH άσκησε αγωγή αποζημίωσης κατά των Volvo (Göteborg, Σουηδία), Volvo Group Trucks Central Europe (Ismaning, Γερμανία), Volvo Lastvagnar (Göteborg) και Volvo Group España (Μαδρίτη, Ισπανία) προς στήριξη της οποίας ισχυρίζεται ότι υπέστη ζημία καθόσον απέκτησε τα πέντε προαναφερθέντα οχήματα καταβάλλοντας επιπλέον δαπάνες λόγω των αθέμιτων συμφωνιών για τις οποίες η Επιτροπή επέβαλε κυρώσεις.

12 Μολονότι η RH απέκτησε τα οχήματα στην Κόρδοβα και έχει την έδρα της στην πόλη αυτή, άσκησε την αγωγή της ενώπιον του Juzgado de lo Mercantil n.º 2 de Madrid (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών αριθ. 2 της Μαδρίτης, Ισπανία). Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι εναγόμενες της κύριας δίκης δεν αμφισβήτησαν την κατά τόπον αρμοδιότητά του, οπότε, κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, πρέπει να θεωρηθεί ότι προέβησαν σε σιωπηρή παρέκταση αρμοδιότητας υπέρ του δικαστηρίου αυτού.

13 Οι εν λόγω εναγόμενες ήγειραν, ωστόσο, ένσταση έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας, εκτιμώντας ότι ο «τόπος όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός» κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, είναι ο τόπος όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, εν προκειμένω, ο τόπος όπου συνήφθη η σύμπραξη για τα φορτηγά, και όχι ο τόπος της έδρας της ενάγουσας της κύριας δίκης. Δεδομένου ότι η σύμπραξη συνήφθη σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ίδιες εναγόμενες εκτιμούν ότι το ισπανικό δικαστήριο δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία.

14 Κατά το αιτούν δικαστήριο, ανακύπτουν σοβαρές αμφιβολίες ως προς τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.

15 Επισημαίνει, συναφώς, ότι σύμφωνα με την απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 56), σε περίπτωση αγωγής με την οποία αξιώνεται από εναγομένους εγκατεστημένους σε διαφορετικά κράτη μέλη η καταβολή αποζημίωσης λόγω ενιαίας και διαρκούς παράβασης του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ, στην οποία μετείχαν, εντός πλειόνων κρατών μελών και σε διαφορετικό χρόνο και τόπο, και η

οποία διαπιστώθηκε από την Επιτροπή, το ζημιογόνο γεγονός επήλθε όσον αφορά κάθε φερόμενο ως ζημιωθέντα ατομικώς, οπότε έκαστος εξ αυτών δύναται να επιλέξει να ασκήσει την αγωγή του είτε ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνάφθηκε οριστικώς η οικεία σύμπραξη είτε, ενδεχομένως, του τόπου στον οποίο συνάφθηκε ειδική συμφωνία δυνάμενη να προσδιορισθεί ως το αποκλειστικό γενεσιουργό γεγονός της προβαλλομένης ζημίας είτε, τέλος, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου της έδρας του ζημιωθέντος.

16 Επομένως, οι εναγόμενες της κύριας δίκης ήταν δυνατόν να εναχθούν στην ισπανική επικράτεια, δεδομένου του τόπου στον οποίο βρίσκεται η εταιρική έδρα της RH.

17 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι, ακολούθως, σε υπόθεση που αφορούσε ειδικώς τη σύμπραξη των φορτηγών οχημάτων για την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις με την απόφαση της Επιτροπής της 19ης Ιουλίου 2016, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 33), ότι, σε περίπτωση κατά την οποία η αγορά που θίγεται από την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά βρίσκεται εντός του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου υποστηρίζεται ότι επήλθε η προβαλλόμενη ζημία, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο τόπος επέλευσης της ζημίας, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, βρίσκεται σε αυτό το κράτος μέλος.

18 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, ωστόσο, εάν η εκτιθέμενη στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης νομολογία αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου επήλθε η ζημία ή εάν, επίσης, θεμελιώνει ευθέως την εσωτερική κατά τόπον αρμοδιότητα εντός του εν λόγω κράτους μέλους. Με άλλα λόγια, κρίνει αναγκαίο να εξεταστεί αν το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 συνιστά κανόνα ο οποίος αφορά αυστηρώς τη διεθνή δικαιοδοσία ή εάν πρόκειται για διττό ή μεικτό κανόνα, ο οποίος λειτουργεί και ως κανόνας της εσωτερικής κατά τόπον αρμοδιότητας.

19 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η εθνική νομολογία και η νομολογία της Ένωσης δεν συντείνουν στην άρση της αμφιβολίας αυτής.

20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Juzgado de lo Mercantil n.º 2 de Madrid (δικαστήριο εμπορικών διαφορών αριθ. 2 της Μαδρίτης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, κατά το μέτρο που ορίζει ότι πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος “[…] ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός”, την έννοια ότι ρυθμίζει μόνο τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων του κράτους μέλους εντός του οποίου βρίσκεται ο εν λόγω τόπος και ως εκ τούτου ο προσδιορισμός του κατά τόπον αρμοδίου εθνικού δικαστηρίου εντός του εν λόγω κράτους τελείται διά παραπομπής στους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, ή, αντιθέτως, πρέπει η εν λόγω διάταξη να ερμηνευθεί ως μεικτός κανόνας, με τον οποίο προσδιορίζεται απευθείας τόσο η διεθνής δικαιοδοσία όσο και η εσωτερική κατά τόπον αρμοδιότητα, χωρίς να υφίσταται ανάγκη παραπομπής στην εθνική νομοθεσία;»

Επί του παραδεκτού

21 Οι εναγόμενες της κύριας δίκης ζήτησαν να απορριφθεί η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ως απαράδεκτη διότι η απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο είναι σαφής.

22 Πρέπει, ωστόσο, να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που υποβάλλει ο εθνικός δικαστής εντός του κανονιστικού και πραγματικού πλαισίου το οποίο προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί αιτήσεως εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσης ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν έχει στη διάθεσή του τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, σκέψη 19).

23 Εξάλλου, για να είναι παραδεκτή, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να περιέχει, εκτός από το κείμενο των προδικαστικών ερωτημάτων, τα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται από το άρθρο 94, στοιχεία α′ έως γ′, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ήτοι, κατ' ουσίαν, το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης και στοιχειώδεις διευκρινίσεις για τους λόγους για τους οποίους επέλεξε τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων την ερμηνεία ζητεί ο εθνικός δικαστής, καθώς και τη σχέση που, κατά το εν λόγω δικαστήριο, υφίσταται μεταξύ των διατάξεων αυτών και της εθνικής νομοθεσίας που έχει εφαρμογή επί της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί [διάταξη της 16ης Μαρτίου 2021, DS (Καθαρισμός οπλής ιπποειδών) (C-557/20, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:204), σκέψη 21 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

24 Επομένως, ακόμη και αν αληθεύει ότι η απάντηση στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου είναι ενδεχομένως σαφής, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να επηρεάσει το παραδεκτό της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.

25 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε επακριβώς τον λόγο για τον οποίο, στο πραγματικό και νομικό πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας, αφενός, του Δικαστηρίου και, αφετέρου, του Tribunal Supremo (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ισπανία), το Δικαστήριο πρέπει να αποσαφηνίσει το περιεχόμενο του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012.

26 Επομένως, το προδικαστικό ερώτημα πρέπει να κριθεί παραδεκτό.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

27 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι, σε αγορά θιγόμενη από αθέμιτες συμφωνίες περί καθορισμού και αύξησης των τιμών των αγαθών, έχει διεθνή δικαιοδοσία και είναι κατά τόπον αρμόδιο να εκδικάσει, με βάση τον τόπο επέλευσης της ζημίας, αγωγή για την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από τις αντίθετες προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ συμφωνίες είτε το δικαστήριο εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του οποίου η επιχείρηση που θεωρεί ότι

ζημιώθηκε αγόρασε τα αγαθά τα οποία αφορούν οι εν λόγω συμφωνίες είτε, σε περίπτωση που η επιχείρηση πραγματοποίησε αγορές σε περισσότερους τόπους, το δικαστήριο στην περιφέρεια δικαιοδοσίας του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

28 Καταρχάς υπενθυμίζεται, πρώτον, ότι καθόσον ο κανονισμός 1215/2012 καταργεί και αντικαθιστά τον κανονισμό 44/2001, ο οποίος, με τη σειρά του, έχει αντικαταστήσει τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή, η ερμηνεία την οποία έδωσε το Δικαστήριο όσον αφορά τις διατάξεις των τελευταίων αυτών νομοθετημάτων ισχύει και για τον κανονισμό 1215/2012, εφόσον οι διατάξεις αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν ως «ισοδύναμες» (βλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Τούτο ισχύει, αφενός, για το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 και, αφετέρου, για το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, ως προς τα οποία το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός», κατά τις διατάξεις αυτές, αφορά τόσο τον τόπο επέλευσης της ζημίας όσο και τον τόπο όπου συνέβη το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός, οπότε ο εναγόμενος μπορεί να εναχθεί, κατ' επιλογήν του ενάγοντος, ενώπιον του δικαστηρίου του ενός ή του άλλου εκ των δύο αυτών τόπων (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να προσδιοριστεί ο τόπος επέλευσης της ζημίας.

31 Από την απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016 προκύπτει ότι η διαπιστωθείσα παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, η οποία προκάλεσε την εικαζόμενη ζημία, εκτεινόταν στο σύνολο της αγοράς του ΕΟΧ και, ως εκ τούτου, επέφερε στρέβλωση του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο τόπος επέλευσης της ζημίας αυτής, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, βρίσκεται εντός της εν λόγω αγοράς, στην οποία συγκαταλέγεται η Ισπανία (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψεις 32 και 33).

32 Ένας τέτοιος καθορισμός του τόπου επέλευσης της ζημίας είναι, μεταξύ άλλων, σύμφωνος προς τις απαιτήσεις περί συνέπειας, κατά την αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη ΙΙ) (ΕΕ 2007, L 199, σ. 40), στο μέτρο που, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, το εφαρμοστέο δίκαιο σε περίπτωση αγωγών αποζημίωσης σχετικών με πράξη η οποία περιορίζει τον ανταγωνισμό είναι αυτό της χώρας της οποίας η αγορά θίγεται ή είναι πιθανό να θιγεί (απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 35).

33 Όσον αφορά το ζήτημα ποιο δικαστήριο εντός του ως άνω προσδιορισθέντος κράτους μέλους είναι αρμόδιο, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 προκύπτει ότι η διάταξη αυτή απονέμει ευθέως και αμέσως τόσο τη διεθνή δικαιοδοσία όσο και την κατά τόπον αρμοδιότητα στο δικαστήριο του τόπου επέλευσης της ζημίας. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 46 των προτάσεών του, η ανάλυση αυτή επιρρωννύεται,

ειδικότερα, από την έκθεση του P. Jenard σχετικά με τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1986, C 298, σ. 29).

34 Τούτο σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εφαρμόζουν κριτήρια απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας διαφορετικά από εκείνα που απορρέουν από το εν λόγω άρθρο 7, σημείο 2. Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί ότι ο καθορισμός της περιφέρειας του δικαστηρίου εντός της οποίας βρίσκεται ο τόπος επέλευσης της ζημίας, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ανήκει κατ' αρχήν στην οργανωτική αρμοδιότητα του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει το εν λόγω δικαστήριο.

35 Όπως υπογράμμισαν οι εναγόμενες της κύριας δίκης, η Ισπανική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, η διάταξη αυτή δεν απαγορεύει σε κράτος μέλος να αποφασίσει να αναθέσει συγκεκριμένο είδος διαφορών σε ένα μόνο δικαστήριο, το οποίο καθίσταται, ως εκ τούτου, αποκλειστικώς αρμόδιο ανεξαρτήτως του τόπου επέλευσης της ζημίας εντός αυτού του κράτους μέλους.

36 Πράγματι, το Δικαστήριο έχει ήδη διευκρινίσει ότι συγκέντρωση αρμοδιοτήτων ενώπιον ενός μόνον εξειδικευμένου δικαστηρίου μπορεί να δικαιολογείται προς το συμφέρον της ορθής απονομής της δικαιοσύνης (πρβλ. απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Sanders και Huber, C-400/13 και C-408/13, EU:C:2014:2461, σκέψη 44).

37 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 128 των προτάσεών του, στο πλαίσιο του άρθρου 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012, η τεχνική πολυπλοκότητα των κανόνων που εφαρμόζονται στις αγωγές αποζημίωσης για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού μπορεί επίσης να συνηγορεί υπέρ της συγκέντρωσης αρμοδιοτήτων.

38 Ελλείψει τέτοιου εξειδικευμένου δικαστηρίου, ο προσδιορισμός του τόπου επέλευσης της ζημίας προκειμένου να προσδιοριστεί το δικαστήριο εντός των κρατών μελών που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση αγωγής αποζημίωσης λόγω αθέμιτων συμφωνιών, αντίθετων προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, πρέπει να ανταποκρίνεται στους σκοπούς της εγγύτητας και της προβλεψιμότητας των κανόνων περί διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας, καθώς και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, οι οποίοι υπενθυμίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 15 και 16 του κανονισμού 1215/2012 (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, σκέψη 34).

39 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, όταν πρόκειται για την αγορά αγαθού το οποίο, κατόπιν επέμβασης του παραγωγού του, έχει μικρότερη αξία από την τιμή πώλησης, αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση αγωγής προς αποκατάσταση της ζημίας που αντιστοιχεί στις επιπλέον δαπάνες που κατέβαλε ο αγοραστής είναι το δικαστήριο του τόπου απόκτησης του αγαθού (πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, σκέψεις 37 και 40).

40 Η λύση αυτή πρέπει να εφαρμοστεί και σε πλαίσιο όπως αυτό της υπόθεσης της κύριας δίκης, τούτο δε ανεξαρτήτως του αν τα επίμαχα αγαθά αγοράστηκαν άμεσα ή έμμεσα από τις εναγόμενες της κύριας δίκης, με άμεση μεταβίβαση κυριότητας ή μετά τη λήξη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης. Πρέπει, πάντως, να διευκρινιστεί ότι η εν λόγω λύση προϋποθέτει ότι ο ζημιωθείς αγοραστής αγόρασε αποκλειστικώς αγαθά τα οποία αφορούν οι εν λόγω αθέμιτες

συμφωνίες, εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας ενός και μόνο δικαστηρίου. Πράγματι, σε αντίθετη περίπτωση, δεν μπορεί να προσδιοριστεί όσον αφορά τον ζημιωθέντα αγοραστή ένας μόνον τόπος επέλευσης της ζημίας.

41 Συναφώς υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο αγωγής με αίτημα την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από συμφωνίες αντίθετες προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και συνιστάμενης σε επιπλέον δαπάνες που καταβλήθηκαν εξαιτίας τεχνηέντως υψηλής τιμής, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο τόπος επέλευσης της ζημίας μπορεί να προσδιοριστεί μόνο για κάθε φερόμενο ως ζημιωθέντα ατομικώς και βρίσκεται, κατ' αρχήν, στην έδρα του ζημιωθέντος (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 52).

42 Σε περίπτωση αγορών σε περισσότερους τόπους, η απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας στο δικαστήριο της έδρας της ζημιωθείσας επιχείρησης πληροί την απαίτηση προβλεψιμότητας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 38 της παρούσας απόφασης, καθόσον οι εναγόμενοι, μέλη της σύμπραξης, δεν μπορούν να αγνοήσουν το γεγονός ότι οι αγοραστές των επίμαχων αγαθών είναι εγκατεστημένοι στην αγορά που θίγεται από τις αθέμιτες πρακτικές. Επιπλέον, η απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας και κατά τόπον αρμοδιότητας ανταποκρίνεται στον σκοπό της εγγύτητας και ο τόπος της έδρας της ζημιωθείσας επιχείρησης παρέχει όλα τα εχέγγυα για την αποτελεσματική οργάνωση ενδεχόμενης δίκης (πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψη 53).

43 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι, σε αγορά θιγόμενη από αθέμιτες συμφωνίες περί καθορισμού και αύξησης των τιμών των αγαθών, έχει διεθνή δικαιοδοσία και είναι κατά τόπον αρμόδιο να εκδικάσει, με βάση τον τόπο επέλευσης της ζημίας, αγωγή για την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από αυτές τις αντίθετες προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ συμφωνίες είτε το δικαστήριο εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του οποίου η επιχείρηση που θεωρεί ότι ζημιώθηκε αγόρασε τα αγαθά τα οποία αφορούν οι εν λόγω συμφωνίες είτε, σε περίπτωση που η επιχείρηση αυτή πραγματοποίησε αγορές σε περισσότερους τόπους, το δικαστήριο στην περιφέρεια δικαιοδοσίας του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

Επί των δικαστικών εξόδων

44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 7, σημείο 2, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, σε αγορά θιγόμενη από αθέμιτες συμφωνίες περί καθορισμού και αύξησης των τιμών των αγαθών, έχει διεθνή δικαιοδοσία και είναι κατά τόπον αρμόδιο να εκδικάσει, με βάση τον τόπο επέλευσης της ζημίας, αγωγή για την αποκατάσταση ζημίας προκληθείσας από αυτές τις αντίθετες προς το άρθρο 101 ΣΛΕΕ συμφωνίες είτε το δικαστήριο εντός της περιφέρειας δικαιοδοσίας του οποίου η επιχείρηση που θεωρεί ότι ζημιώθηκε αγόρασε τα αγαθά τα οποία αφορούν οι εν λόγω συμφωνίες είτε, σε περίπτωση που η επιχείρηση αυτή

πραγματοποίησε αγορές σε περισσότερους τόπους, το δικαστήριο στην περιφέρεια δικαιοδοσίας του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης.

(υπογραφές)